

A *Soproni Szemle* – némileg elébe menve az ünnepnek – 2020. októberi számával az idén nyolcvan éves Galavics Géza művészettörténész, történész munkássága előtt tiszteleg. Köszöntöm egy olyan tudós pályájának nagy vonalakban való bemutatása is egyben, akit egész élete során kiemelkedően foglalkoztatott szűkebb páttriája, Sopron és környéke története, és aki mindig nagy figyelmet szentelt a térség művészeti emlékeinek. Mindezt egy olyan nézőpontból tette, ami miatt napjainkban pályatársai őt az újkori magyar művészet és a közép-európai barokk egyik legkiválóbb kutatójának tartják.

A köszöntéshez felütésként egy közelmúltbeli emlékemet választottam, ami véleményem szerint jól illusztrálja Galavics tanár úr szülőföldjéhez való kötődését, illetve kutatói szemléletét. Nemrég egy telefonbeszélgetésünk során arról mesélt, hogy 1956 őszén, kamaszként újságot hordott ki szülőfalujában, Lövőn. Így azt a *Népszabadságot* is, amelynek november 3-ai címlapját szerette volna közölni a hamarosan megjelenő községmonográfiában. Ennek a lapszámnak a felkutatásában kérte a segítségem. A címlapon Nagy Imrének az ENSZ főtitkárához, Dag Hammarskjöldhöz írott levele olvasható,

amelyben a miniszterelnök Magyarország semlegességének elismerését és garantálását kéri a szervezettől. Az újságot nagy remények közepette olvasták a kis nyugat-dunántúli faluban is. Egy nappal később azonban megkezdődött a szovjet katonai invázió és egy új, több mint három évtizedes időszak vette kezdetét az országban, ami természetesen a falu későbbi mindennapjaira is hatással volt. Galavics Géza minden bizonnyal azt szeretné majd illusztrálni a kötetben a dokumentummal és a mellé írt, feltehetően személyes hangú szöveggel, hogy egy kis közösség miként „lélegzik együtt” az egész nemzettel; illetve, hogy a történelemformáló események (sőt, történelmi struktúrák) a társadalom kisebb egységeiben is megmutathatók. Azt gondolom, hogy – túl lokálpatriotizmusán – ezért sem szakadt el sosem gyermek- és ifjúkori környezetétől: Lövőtől és Soprontól. Ez pedig nemcsak abban nyilvánul meg, hogy gyakran látogat haza szülőföldjére (amint arról nekem is sokszor és nagy kedvvel mesél), hanem aktívan kutatja annak történelmét, művészettörténeti emlékeit.

Ha végigtekintünk Galavics Géza hosszú publikációs listáján, a Lajta és a Rába folyók határolta terület művészeti központjairól, az egykor ott őrzött műtárgyakról és a települések műemlékeiről szóló írások túlsúlya rögtön szemünkbe tűnik. Szülővárosa, Győr emlékei mellett számos tanulmányt publikált az Esterházyak mecénatúrájáról és annak központi helyszíneiről, Fraknóról, Kismartonról és Fertődről (Eszterházáról). Egészen biztos vagyok benne, hogy nincs olyan szakember ma Magyarországon, aki több ismerettel bírna a régió művészetéről, mint ő. És ez határokat nem ismerő érdeklődésének csak egy szelete.

Ennek ellenére, vagy éppen ezért, Sopron és környéke kiapadhatatlan kutatói inspiráció forrása számára. Ezt mutatja az is, hogy vezető szerepet visz Lövő új monográfiájának munkálataiban. (A régít ugyancsak egy neves lövői, Mohl Adolf írta.) Egy 2014-ben, Turbuly Évának adott, a *Soproni Szemlében* napvilágot látott interjújában pedig a következőket mondta: „Ha van még valami, amit az ő (ti. Csatкаи Endre, Galavics Géza soproni mestere és mentora) nyomdokaiba lépve szeretnék megcsinálni, az a soproni Szentháromság-szobor alapos művészettörténeti elemzése.” A város főterén álló, komplex programmal rendelkező, grandiózus szobormű a 17. századi magyarországi művészet kulminációja, amelyben a lokális és a nemzetközi képi hagyományok összeérnek. Galavics Géza mindkettőnek kiváló ismerője, így az ígért elemzés nagy várakozásra ad okot – és nem csak a szakmabelieknek. Sokunk nevében kívánok jó munkát! Isten éltesen!